

Děčko

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ
Srpen 2024

Domov pro seniory Velké Meziříčí
příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160
594 01 Velké Meziříčí

Obsah

<i>OBSAH</i>	2
<i>SRPNOVÉ NAROZENINY</i>	3
<i>VÝROČÍ A REGIONÁLNÍ OSOBNOSTI SRPNA</i>	4
<i>ZE ŽIVOTA DOMOVA</i>	5
<i>STÁLÁ NABÍDKA</i>	6
<i>CO SE DĚLO U NÁS V DOMOVĚ BĚHEM ČERVENCE</i>	7
<i>FOTOGALERIE</i>	7
<i>SRPEN</i>	9
<i>PRANOSTIKY</i>	12
<i>MEZINÁRODNÍ DNY SRPNA</i>	12
<i>PŘÍBĚH PRO POTĚCHU DUŠE</i>	14
<i>ZE SVĚTA ZAJÍMAVOSTÍ</i>	16
<i>ROZHOVOR</i>	21
<i>VTIPY</i>	23
<i>Z KUCHYNĚ</i>	24
<i>KVÍZ</i>	28
<i>KŘÍŽOVKA</i>	29
<i>SEZNAM ZDROJŮ</i>	31

Srpnové narozeniny

Jaroslava Krejčí

Božena Zelená

Pavčina Štěpánková

*Když pole se pyšní zlatými klasy,
srpen se o slovo nedočkavě hlásí.
Ženci klasy pokosí, až čela se jim orosí.
Období dožínok zachvátí zemi,
stárkové v krojích oprašují parkety.
Překrásné věnce předáme hospodáři,
necht' se i za rok úrodě daří.
Teď už jen zbývá otavu poklidit,
aby i louka mohla si konečně ulevit.*

**VŠE NEJLEPŠÍ
OSLAVENCŮM !!**

Výročí a regionální osobnosti srpna

140. výročí úmrtí

Cyril Bouda - malíř

Narození: 14. 11. 1901 Kladno

Úmrtí: 29. 8. 1984 Praha

Profesor kresby a grafiky, malíř, ilustrátor. Studoval UMPRUM (prof. F. Kysela) a Akademii výtvarných umění (prof. M. Švabinský).

Manželka Helena Nevosadová, narozena 1935 v Třebíči. Laureát státní ceny od roku 1961. Ilustroval knihy Vladimíra Lavického.

- souborná výstava v Západomoravském muzeu v Třebíči
- výstava ilustrované knihy v New Yorku 1937
- mezinárodní výstava v Paříži 1954

350. výročí narození

František Maxmilián Kaňka - architekt

Narození: 19. 8. 1674 Praha

Úmrtí: 14. 7. 1766 Praha

Studoval v Itálii, mohl být žákem Santiniho. V roce 1718 přestavěl Karolinum do dnešní podoby. Stavební práce prováděl na Černínském paláci (přestavba 1718-1720), zámku ve Vionoři (1720-1725), piaristickém klášteře v Litomyšli (1719-1726), zámcích v Brandýse nad Labem, Poděbradech, Pardubicích, Loučeni, kostelích v Rejšvicích, Týnci, Žerčicích a Semčicích, cisterciánském klášteře ve Zbraslav, kostelní věži v Dobrovicích. V roce 1724 získal titul císařského architekta. V letech 1726-1733 prováděl opravu baziliky sv. Prokopa v Třebíči. Ve věžích a v prostorách hudebního kůru byly zrušeny zámecké sály a zbrojnice, v jižní boční lodi byla zrušena panská kuchyně a prádelna. Byla znovu postavena jižní věž, je autorem západního průčelí baziliky.

Ze života domova

Během července se přistěhovali:

Olga Kořínková z Velkého Meziříčí

Ludvík Zeman z Uhřínova

Během července odešla z našich řad:

Drahomíra Dvořáková † 10. července 2024

Stálá nabídka

PROSTORY K VOLNOČASOVÉMU VYUŽITÍ

- terapeutická zahrádka
- park (duben - říjen)
- atrium
- terasy
- kaple
- knihovna
- keramická dílna
- jídelna
- spol. místnosti 1A, 2B, 3B
- dětský koutek

TÝDENNÍ HARMONOGRAM

- každý všední den: ranní hlášení
- pondělí: pedikúra
- úterý: individuální canisterapie, holení
- pátek: modlitba a mše svatá od 9:30
- *kadeřnice, cvičení, keramické tvoření, procházky a manuální činnosti probíhají po domluvě s aktivizačními pracovníci*

PROVOZ KNIHOVNY: knihovnu lze navštívit kdykoli po domluvě s personálem

PŘÍSTUPNOST KAPLE: kaple je přístupná každý pátek při dopolední bohoslužbě; individuální návštěva je možná po domluvě s personálem

NÁKUPY: zajišťují aktivizační pracovníci příslušných pater

SCHRÁNKY DŮVĚRY: V domově jsou umístěny 4 schránky, kam je možné umístit vzkazy, stížnosti, připomínky či podněty k poskytování služeb v domově. S napsáním vzkazu může pomoci personál, rodina nebo dobrovolník.

Schránky důvěry v domově naleznete:

- 1. se nachází v přízemí – u vstupu do terapeutické zahrádky
- 2. je umístěna v 2. patře – u schodiště při vcházení na chodbu 2B
- 3. je ve 2. poschodí – u schodiště na brance s fototapetou plotu
- 4. schránka je přenosná a pravidelně se přenáší po pokojích

♥ Co se dělo u nás v domově během července ♥

První prázdninový den jsme se vrhli na zpracování bylinek. Suší se máta, měsíček, levandule a heřmánek.

Po státních svátcích v pondělí 8. července jsme absolvovali přednášku Adama Doskočila o Norsku a výcviku tažných psů. Odpoledne se na U3V konala stravovací schůze s nutriční terapeutkou.

Pro letošek je za námi parná a perná zahradní slavnost 10. července, na kterou jsme se těšili. Užili jsme si výběr nádherných písniček v podání 🎭 Jiřího Helána a Hanky Cvrkalové. V prostorném parku za domovem v krásném slunečném dni se sešlo opravdu požehnané množství návštěvníků všech věkových kategorií. 🥰🥰🥰🥰🥰
Děkujeme vám všem, že jste byli právě v tento den s námi!! 🌞

Následující týden ve čtvrtek 18. července nás navštívily fenky Bessy a Denny v rámci skupinové canisterapie na naší zahrádce.

Ve středu 24. července se kvůli nepřízni počasí koncert Šimona Pečenky musel přesunout do jídelny, ale i tak to byla paráda a jeho vystoupení s názvem Zvonky v Loretě velmi rychle uplynulo.

Ve čtvrtek 25. července jsme vyrazili s klienty do místní hospůdky.

Poslední červencové dny jsme pokračovali ve výrobě koberečků a zlehouchka začala i příprava dožínků, které nás čekají 20. srpna.

Fotogalerie

Srpen

Písničky o práci

Srpen je plný práce. Člověk se kolem žní dost nadře, až někdy večer padne do peřin vysílením. Pojd' me si společně připomenout a zazpívat nejznámější písničky o práci.

Jan Werich: Ten dělá to a ten zas tohle

Píseň z pohádky *Císařův pekař – Pekařův císař*: Ten dělá to a ten zas tohle a všichni dohromady udělají moc. Píseň od Jana Wericha, Jiřího Voskovce a Jaroslava Ježka poukazuje na to, jak je každé povolání důležité.

Po natočení byla pohádka sestříhána na dvě verze. Dvoudílný film, který byl v československých kinech nasazen jako dvojprogram za dvojnásobné vstupné, a dále zkrácená jednodílná verze, která byla určena na vývoz, proto z ní byly vystřiženy ideologické scény jako třeba právě píseň *Ten dělá to a ten zas tohle*. Premiéra filmu se v Praze konala 28. prosince 1951. V roce 1953 byl film uveden v NDR, Itálii, další rok ve Švédsku a v roce 1955 ve Finsku, Francii, USA, Belgii a Argentině. Dále v Dánsku, Rakousku, Polsku, Maďarsku, Holandsku, SRN, Velké Británii, Norsku, Islandu, Austrálii, SSSR, Bulharsku, Rumunsku, Indii, Libanonu, Turecku, Pákistánu, Mongolsku, Kolumbii, Venezuele, Paraguayi a Uruguayi.

Buty: Píseň práce

Narazili jste někdy na člověka, kterému práce nevoní? O něm je písnička kapely Buty.

Koncem května 2012 vydala Buty novou desku Duperele (*drobnosti*) a dva měsíce od vydání nahrála propagační videoklip.

Klip režisérské dvojice Jana Bártka a Jakuba Machaly ze zlínské Fakulty multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně láká na doslova hvězdnou sestavu v bizarním prostředí ve složení: Petr Janda, Tomáš Klus, Marek Eben, Lou Fanánek Hagen, Milan Cais, Roman Holý, Matěj Ruppert, Aneta Langerová, Věra Špinarová, Těžkej Pokondr a další se totiž potkají v jedné frontě na úřadu práce.

Bratři Ebenové: Já na tom dělám

Kdo by neznal situaci, kdy vedoucí zadal úkol, který se zdá být nekonečný. I přes dlouhé hodiny, které jste nad vytvořením nesmyslných tabulek strávili, se vám úkol stále nedaří dotáhnout a napětí roste na obou stranách.

Já na tom dělám (2002) je třetí album Bratří Ebenů. Obsahuje 12 písniček Marka Ebena a dva zhudebněné sonety Williama Shakespeara v překladu Jana Vladislava.

Patrola Šlapeto: Ručičky, nebojte se

Ne každý dokáže překlenout úspěšně zkušební dobu. Někdy můžou být na vině nenaplněná očekávání od společnosti, jindy se nováčkům nezamlouvá kolektiv nebo nepanuje spokojenost s jejich výkony.

Začátek roku 1993 se chystala jedna akce. Vymyslel to vlastně Radan s panem Suchým. Vymysleli křest nově připravované desky. To byla v podstatě první deska.

Michal Tučný: Prodavač

Rychlopalba slov, kterou baví Michal Tučný v písničce Prodavač od roku 1978, patří i k originálu Leroye Van Dykea. Greenhorns, Fešáci a Tučňáci - to byly tři klíčové kapely, v jejichž „dresu“ si Tučný vybudoval pověst jednoho z nejlepších českých countryových zpěváků. Prodavač ale neodmyslitelně patří k Fešákům.

Jan Nedvěd: Stánky

Pracovníci musí někdy řešit nepříjemnosti na pracovištích. Jednou z nich může být dlouhá doba strávená u kávovaru nebo na cigaretě. Když za vámi někdo přijde s výtkami na takové chování, můžete si připadat jako na koncertu Nedvěďů, když zrovna začali hrát populární Stánky, které složili v roce 1987.

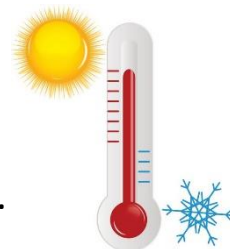

Zdeněk Svěrák a Jaroslav Uhlíř: Dělání

A závěrem jedna písničková rada. Nejlepším lékem na ranní rozmrzelost způsobenou dopravní zácpou nebo třeba brzkou hádkou s milovanou polovičkou je podle oblíbené písničky pracovní nasazení. Pokud nemáte zrovna ten nejlepší den, zkuste se vrhnout do mailu nebo na dlouho odkládaný úkol a snad se vám nálada po odškrtnutí pár povinností zase zlepší.

Pranostiky

Když prší na svatého Prokopa, promokne každá kopa.

Svatá Markyta hodila srp do žita.

V srpnu když půlnoční vítr věje, bez deště slunéčko hřeje.

Když jsou v srpnu rosy, zůstane pěkné počasí.

Když srpen z počátku hřeje, ledový vítr v zimě věje.

Na Dominika parna - mrva marná.

Vavřinec ukazuje, jaký podzim nastupuje.

Přinese-li déšť svatá Helena, bývá otava dlouho zelená.

Má-li Filip hromy v průvodu, značí to brzký déšť a úrodu.

Bartoloměj svatý - odpoledne krátí.

Krásně-li o Bartoloměji, vinaři se smějí.

Prší-li na den stětí svatého Jana Křtitele, ořechy budou zkažené.

Na svatého Jana stětí, žni sedláku bramborové nati.

Mezinárodní dny srpna

2. 8. - Den suchého zipu

3. 8. - Den vodního melounu a oříšků

4. 8. - Den čokoládových sušenek a bílého vína

5. 8. - Den ústřic a hořčice

6. 8. - Světový den boje za zákaz jaderných zbraní, Mezinárodní den boje lékařů za mír, Den kocoviny

7. 8. - Den odpuštění

8. 8. - Den cukety

9. 8. - Mezinárodní den původního obyvatelstva

12. 8. - Mezinárodní den mládeže

13. 8. - Den leváků, Den šicích strojů

14. 8. - Den nanuků

15. 8. - Den relaxace

16. 8. - Mezinárodní den horské dráhy, Den rumu

19. 8. - Světový den humanitárních pracovníků, Den brambor

23. 8. - Den piškotů

24. 8. - Den vaflí

25. 8. - Den burgerů a červeného vína

28. - 29. 8. - Evropská noc pro netopýry

29. 8. - Den citrónové šťávy

30. 8. - Mezinárodní den zmizelých

31. 8. - Den jídla pod širým nebem

Příběh pro potěchu duše

O nepochopeném ježkovi

Světle oranžové záplaty vyčnívají za šedými, bouřkovými mraky. Bázlivý svit pronikavého odpoledního slunce jako by se bál opustit oblohu. Všechny možné tvary a formy tmavých stromů vidím zcela zřetelně proti nádherné obloze, jako by jiskřící světlo prostupovalo skrz jejich listy. Domy s dlouhými komíny vypadají, jako by upadaly do hlubokého spánku, přestože jsou ještě plně osvětlovány 8 minut cestujícími paprsky.

A já se probouzím, zatímco se ukládá k spánku viditelný duch přírody, a ptám se švitořících sýkorek, jestli je nebe v plamenech, či zda ho někdo nabarvil na rudu, ačkoliv na odpovědi stejně nezáleží, jelikož v obou případech mě přepadá nezkrotná touha skočit do tak půvabně vypadajícího víru blaženosti.

Kéž by tu teď se mnou mohla sedět liška, kéž by tu teď se mnou mohl sedět každý, kdo kdy pochyboval o tom, že dělám i jiné věci, než jen chytám mouchy... že myslím, že jsem. Sice jsem mnohými označován jak pouhopouhý ježek s laxním přístupem k životu, ale není právě zahálka romantiky označována jako ideál génia? A není pouhý hon za potravou, pouhé množení se a pouhé umírání právě příkladem lhostejného bytí? Pokud nikdy nepřemýšlím o pojmu „býti“, nikdy přece nebudu schopen pochopit pojem „nebýti“. Připomíná mi to jeden příběh, jež mi před poměrně dávnými časy převyprávěl můj dlouholetý přítel a profesor filosofie – představme si skupinu vězňů v podzemní jeskyni. Jsou svázáni na rukou a na nohou a sedí zády k východu jeskyně, takže před sebou vidí jen její zadní stranu. Za zády mají zeď, za níž chodí několik postav, protože za těmito postavami hoří oheň, vrhá na zadní stěnu jeskyně stíny. To je vše, co obyvatelé jeskyně vidí. Sedí ve stejné pozici odjakživa, a myslí si tudíž, že stíny jsou jediné, co existuje. Avšak co když se jeden z vězňů odváží přelézt stěnu za svými zády? Bude mu někdo ze spoluobyvatel jeskyně věřit všechny ty krásy, které jsou k vidění za zdmi jeskyně? Těžko, v

nejlepším případě ho budou mít za blázna a zavrtají se ještě hlouběji do své ustálené formy žití.

Přesně takhle se teď cítím, jako nepochopený obyvatel jeskyně, avšak jejich lhostejnost k poznání nových věcí není chybou mou, ani mě podobných. Já, my, oni, všichni jsme svobodní, a právě kvůli tomu, že jsme svobodní, jsme po celý život odsouzeni k rozhodování. Sartre říkal, že neexistují žádné správné normy toho, jak bychom měli žít, ale je tomu opravdu tak? Když se rozhlédnu kolem sebe, vše, co vidím je pouhopouhé řízení se určitými normami šťastné a spokojené společnosti. Chodit do školy a mít dobré známky, chodit do práce, oženit se, mít děti, sledovat módu, chovat se normálně, chodit po chodníku, koukat se na televizi, nezávazně tlachat, myslet si totéž, respektovat pravidla, šetřit na důchod, nemluvit o věcech, které jsou tabu, poslouchat několikrát denně opakované řeči o naší a světové svobodě a hlavně, zahnat myšlenky na jakékoliv jiné žití, na jakoukoliv jinou skutečnost, jež si hluboko zavrtaná společnost nechce připustit, či se jí nechce zaobírat.

Kdykoliv se snažím svým přátelům, ať už lišce či kočce, vysvětlit, že jsme naprosto odpovědni za to, co činíme a proto nesmíme odmítat svou odpovědnost za vlastní volbu výmluvou, že „musíme“ mít dobré známky, že „musíme“ pracovat, nebo že se „musíme“ přizpůsobit jistým měšťáckým představám o tom, jak žít, kdykoliv se jim takto snažím „otevřít“ oči, kdykoliv jim připomínám, že ten, kdo takto sklouzne do anonymní masy, se stane jen dalším neosobním masovým strojem, mají mě za starého blázna, který příliš čte, nebo se příliš kouká na sci-fi pořady. Přece by byla hloupost, kdyby se někdy zaobírali myšlenkou, že jsem víc, než jen ostré bodliny a dupavé kroky. Ale mě zatím stačí, když v sebe věřím já sám. Věřím ve svůj způsob žití a věřím, že v budoucnu neskončím stejně jako společnost, ve které se nacházím, a tedy schoulený, bodlinami otočený ke skutečnému světu. Takovéto názory jednou můj přítel chameleon označil za absurdní a mimo rozumové chápání. A právě proto v ně věřím.

Ze světa zajímavostí

Česká auta

Vejtřaska, embéčko, Tatra, Avia. Vyznáte se v historii českých aut, která bychom dneska mohli označit za ikonická? I když sotva je něco míň vzdálenějšího ikoně než prdlavka Velorex.

1) Präsident

První u nás sériově vyráběný automobil: NW Präsident. Později mu říkali i Tatra Präsident. Nesselsdorfer Wagenbau-Fabriks-Gesellschaft, kde ho v roce 1898 vyrobili, je totiž přímý předchůdce kopřivnické Tatry (*Nesselsdorf je německé jméno Kopřivnice*). Ačkoli se říká, že jde o první sériově vyráběný vůz v Česku, o sériové výrobě nemůže být řeč. Další kopřivnické vozy sice vycházely z koncepce Präsidenta, ale každý byl jiný a lišily se i jménem. Dnes stojí Präsident v Národním technickém muzeu v Praze, odkud je snímek.

2) Laurin & Klement Škoda 110

Auta z Boleslavi nejdřív nesla jména zakladatelů Laurina & Klementa, až je roku 1925 nahradila značka Škoda.

Po požáru roku 1924 na tom firma Václavů Laurina a Klementa byla bledě. Spojení se strojírenskými závody Škoda jí pomohlo nejen

finančně. Podstatné bylo i know-how, které do Boleslavi z Plzně přišlo. Dnes Boleslavští to spojení vykládají jako „vstup strategického partnera“. Šlo ale spíš o ovládnutí firmy, což dokládá i to, že od roku 1925 jezdí po světě škodovky. Na snímku je „dvouznačková“ Laurin & Klement Škoda 110.

3) Avia

Nákladňáky začala Avia dělat po válce. Do paměti se nejvíc zaryly dýchavičné avie s kulatou kabinou, které podnik vyráběl od roku 1968 v licenci zahraniční firmy Renault.

Avia vznikla v roce 1919 a jejím oborem byla aviatika čili letectví. S nákladními auty si začala až po druhé válce. Nejvíc vyrobila těch s označeními A15, A20 a A30 – to byly lehčí nákladňáky vyráběné v licenci francouzského koncernu Renault-Saviem. Jet za nimi do kopce jste nechtěli.

4) Letadlo & automobil

Spojení výroby letadel a automobilů jako u Avie není tak vzácné. Třeba Rolls-Royce nebo Saab dělaly do obojího. Nebo Mitsubishi. I v Česku takových firem bylo víc.

Aero, jak název naznačuje, byla vlastně původně firma aeronautická a auta byla v její historii spíš epizodou, i když významnou. **Tatra** dělala letadla od roku 1934 do okupace. U **Škody** a v ČKD, která vlastnila značku **Praga**, šlo ovšem spíš o různé podniky se stejnou značkou v rámci širšího koncernu. A **Waltrovka** dělala ve třicátých letech motory, které leckteré ze jmenovaných firem montovaly do svých letounů. Na snímku je replika letounu Tatra 101.

5) Karosa

Jak naznačuje jméno Karosa, podnik ve Vysokém Mýtě se původně věnoval výrobě karosérií na podvozcích všeho druhu. Původně však nesl jméno svého zakladatele, jednoho z největších karosářů své doby. Byl to Josef Sodomka. U zrodu Präsidenta byl ostatně zase Hans Ledwinka.

Každopádně kapacitami byli i druzí pánové, kteří vyvíjeli legendární kapkovité aerodynamické karoserie pro Tatra. Sodomka, to ale byly karoserie jedinečné, zakázkové, luxusní, plechy na kabriolet dělal i anglickému králi. Ale i ta tradice autobusů, které se v Mýtě vyrábějí dodnes, je od něj; karosérie na ně stavěl od dvacátých let. Po komunistickém převratu byl podnik znárodněn a přeorientován čistě na výrobu autobusů. Zakázkové karoserie v novém společenském zřízení nedávaly smysl. A přece se novým jménem pro podnik stala Karosa.

Na snímku je Aero Dynamik se Sodomkovou karoserií.

6) Tatra 87

Legendární auto, které vezlo Hanzelku a Zikmunda napříč Afrikou i Jižní Amerikou.

Tatra 87 se vyráběla v Kopřivnici v letech 1937 až 1950. Miroslav Zikmund a Jiří Hanzelka její kvality prověřovali v nejobtížnějším terénu v letech 1947 - 1950. Když si ji prohlédneme dnešními očima, asi zaujme třetí světlomet uprostřed masky: v novější verzi vozu byl pohyblivý, někdy přímo propojený s volantem: kam jste zatáčeli, tam to svítilo.

Podobně to chvíli měla i pozdější Tatra 603, vidět je to i na krásné pamětní minci, která od loňska šestsettrojku připomíná.

7) Oskar

Po tatraplánu hadraplán. Třístopé vozítko se jmenovalo Velorex, ale jeho konstruktéři pro něj nejdřív měli jiné jméno Os-kar.

Že prý kára na ose, říkali bratři Mojmir a František Stránští, kteří vozidlo vymysleli. Tříkolek s trubkovou konstrukcí potaženou koženkou místo karosérie se s připočtením menšího počtu novějších čtyřkolových Velorexů s laminátovou kapotou vyrobilo skoro 17 tisíc. A zahrály si i ve filmu – třeba s Josefem Abrhámem, falešným číšníkem z filmu Vrchní, prchni. Tomu dokonce po dopravním prostředku sousedi přezdívali Prdlavka. Nedaleko jeho filmového bydliště na Žižkově je dnes dokonce autobusová zastávka U Prdlavky.

8) V3S

Nejznámějším poválečným výrobkem se značkou Praga je takřečená vejtraska. **Název dostala ze zkratky V3S**, která znamenala vojenský třínápravový speciál.

Nákladák Praga V3S vznikl pro armádu. Vyráběl se od roku 1953 do roku 1990 postupně na několika místech v Československu a zdaleka nesloužil jen armádě. Za přezdívku sice mohly tři nápravy, ale fakt je i to, že jízdu v terénu si pozadí jezdců

navždy zapamatovala. Zvlášť pokud na někoho vyšlo místo na motoru, který zasahoval do kabiny a i v létě ji pěkně vytápěl. České armádě sloužily vejtrasky ještě v 21. století. A ta na snímku pracovala v lyžařském středisku na Kavkaze ještě v jeho jednadvacátém roce.

9) Škoda MB 1000

Embéčko neboli tisícovka. To pěkně kulaté číslo o třech nulách, říká se, mělo znamenat zhruba tisíc let od založení Mladé Boleslavi (MB), které tam slavili v roce 1964, kdy se model začal vyrábět. V koncepci automobilky to byla převratná věc, auto mělo poprvé samonosnou karosérii a bylo první v řadě vozů „všecko vzadu“ - tedy vzadu uložený motor a poháněná zadní náprava. Postavili mu i úplně novou továrnu. Všecko vzadu škodovkám zůstalo až – až do příští otázky.

10) Favorit

Škoda Favorit se stala v roce 1987 symbolem proměny česk(oslovensk)ého automobilového průmyslu.

Po dlouhých letech měla Škodovka auto s motorem vepředu, s plus minus moderním vzhledem (*slavné studio Betone*) i jízdními vlastnostmi. Pamětníci si možná vybaví hlavně to, jak rychle auto rezlo, ale ve skutečnosti se právě ono stalo vstupenkou Škodovky a potažmo českého motoprůmyslu na Západ. Bez něj by Volkswagen zájem asi neměl.

Rozhovor

Rádi bychom Vám prostřednictvím Děčka a krátkého rozhovoru představili pracovníky našeho domova, se kterými se denně setkáváte. V dalším rozhovoru se nám představí naše milá a krásná sestřička:

Eliška Kubizňáková

Mohu Vás poprosit o krátké představení se našim čtenářům
Zdravím čtenáře místního časopisu. Jmenuji se Eliška Kubizňáková a je mi 20 let. Narodila jsem se v Třebíči. Bydlím s rodiči v domečku v Dobré Vodě a přechodně u přítele ve Velkém Meziříčí na bytě. Studovala jsem Střední zdravotnickou školu ve Žďáře nad Sázavou, kde nyní pokračuji ve studiu na Vyšší odborné pro dosažení titulu DiS. Než jsem začala pracovat tady v domově, byla jsem na praxi v Nemocnici v Novém Městě na Moravě. Jako pečovatelka jsem do domova nastoupila v dubnu 2022 a od června 2024 je ze mě konečně sestřička.

Co jste věděla o našem domově, než jste se stala jeho součástí?

Domov mi navrhli moji rodiče jako brigádu. Pak už jen stačilo, aby mi bylo více než 18 let a od té doby jsem tu.

Co se Vám na práci v domově líbí?

Být tu pro lidi a patřit mezi jejich blízké.

Co ráda děláte ve volném čase?

Cestuji a ráda jezdím na kole v oblasti Pálavy. Teď je tam opravdu nádherně.

Na jaké místo byste se ráda podívala a proč?

Chtěla bych procestovat Egypt. Láká mě cesta po Nilu, procházka Káhirou, pyramidy a krásné město bohů Luxor. A s přítelem se v blízké době na tuto cestu chystáme.

Jak by vypadal Váš ideální den?

Chci podniknout výlet a užít si ho s rodinou.

Co byste si nejvíce přála?

Přála bych si, aby se lidé vzájemně více respektovali. Také bych v životě chtěla být zkrátka za vodou a cítit pocit bezpečí a celkové jistoty.

KVÍZ:

Nejoblíbenější jídlo – kuřecí řízek s bramborami

Nejoblíbenější barva – černá

Nejoblíbenější roční období – léto

Nejhezčí dovolená – loni v Turecku s kolegyní Eliškou

Nejoblíbenější květina – červená růže

Nejoblíbenější film – Slunce, seno, erotika

Nejoblíbenější místo v domově – terapeutická zahrádka

Vtipy

Každé ráno vchází kohout pyšně do kurníku. Něžně políbí devět z deseti slípek, ale desáté vytrhne jedno pírko. Tak to jde den za dnem. Po dvou týdnech je desátá slípka už vytočená. Postaví se kohoutovi do cesty a zlostně na něho křičí: „Každý den políbíš všechny kolegyně a mě škubeš, co to má znamenat?“ Kohout se k ní nakloní a tiše zašeptá: „Tebe chci vidět nahou bejby!“

Venku je takové teplo, že i skupina Kabát se brzy přejmenuje na Tílko.

Nechápu, proč banky připoutávají propisky ke stolu. My jim svěřujeme naše peníze a oni nám nesvěří ani jejich propisku.

Konec výčitek: čokoláda je kakao, kakaovník je strom, strom je zelený, takže čokoláda je salát.

Leží moucha na zádech a třepe nožičkami. Letí kolem jiná moucha a ptá se: „Plácačka?“ „Prdlajs! Biolit!“

Kolik vás pracuje na stavbě?

S mistrem pět.

Bez mistra tedy čtyři?

Ne, bez mistra nikdo.

Starala jsem se o tebe i polévku jsem ti uvařila!

Ale zlato, ty to otáčíš! Nejdřív jsi uvařila polévku, pak mi bylo zle!!

Z kuchyně

Brusnice borůvka

Borůvka roste v našich lesích od července do září. Před tisíci lety se využívaly jak v tradiční medicíně, tak v domácnostech, jako jedna z ingrediencí do jídel, sirupů, různých džemů a šťáv. Keřík se do Evropy a severozápadní Ameriky dostal z Asie.

Malý keřík, dorůstající 45 cm do výšky, s malými kulatými lístečky. Plody brusnice, tedy borůvky jsou cca půlcentimetrové tmavě modré, až fialové kuličky, podobající se hrášku.

Rostlinné barvivo antokyan způsobuje, že modrofialovou barvu jen stěží dostáváme se zubů, rukou i oblečení.

Borůvka má hned několik důležitých zdravotních účinků, které ji právem řadí mezi superpotravinu. Bobule mají výjimečnou skladbu výživných látek, jsou zdrojem speciálních antioxidantů nazývaných karotenoidy (*lutein, zeaxantin atd.*), flavonoidy (*jako rutin, resveratrol, quercetin atd.*), dále obsahují vitamín A, B2, B5, B6, C, E, minerály železo, hořčík, draslík, sodík, vápník, mangan, měď, chrom, selen, fosfor a zinek.

Zdravotní přínosy borůvek:

- díky antioxidantům, karotenoidům a flavonoidům působí proti předčasnému stárnutí: vráskám, stařeckým skvrnám, šedému zákalu, osteoporóze, vypadávání vlasů, demenci a Alzheimerově chorobě
- mají antibiotické účinky
- působí proti infekcím a zánětům močových cest (*jako brusinka*)

- působí proti makulární degeneraci, kataraktě, šerosleposti
- podporují mozkové funkce a působí proti degeneraci mozku
- jsou zdrojem elektrolytů (hořčík, sodík, draslík, vápník)
- působí proti zácpě a podporují trávení
- stimulují správné žaludeční a trávicí šťávy
- jsou vhodné pro prevenci a léčbu rakoviny
- snižují tzv. „špatný cholesterol“
- posilují srdeční sval a podporují zdraví srdce
- podporují imunitu (*vitamin C, E, A, vitaminy skupiny B, měď*)
- působí jako antidepresivum
- mají mírně dezinfekční účinky v ústní dutině
- blahodárný účinek na ledviny
- působí příznivě na prostatu (*podobně jako brusinky*)
- působí „močopudně“
- zlepšují noční vidění a špatnou adaptaci na ostré světlo
- slouží jako prevence nachlazení, chřipky
- podporují kognitivní funkce mozku a nervového systému
- zlepšují metabolismus
- zpevňují cévní stěny
- zklidňují nervy a působí proti stresu
- čistí krev, dodávají životní energii a omlazují
- efektivně pomáhá při snižování hmotností

Nyní si borůvky na pár způsobů zpracujeme:

borůvkový kompot

Na superrychlý kompot z borůvek budeme potřebovat 1 000 g zdravých borůvkových plodů, 600 g cukru a 1000 ml vody.

Borůvky probereme, odstraníme případné nečistoty. Poté je omyjeme a necháme důkladně okapat. Mezitím si v hrnci připravíme nálev

svařením vody s cukrem. Je třeba dbát na to, aby se veškerý cukr dokonale rozpustil.

Připravené čisté zavařovací sklenice plníme borůvkami asi ze 2/3 jejich objemu a ihned zaléváme ještě horkým nálevem. Pevně zavíčkujeme a vložíme do zavařovacího hrnce, ve kterém borůvkový kompot sterilizuje přibližně 15 minut při teplotě 85 °C.

Po vychladnutí umístíme kompot na chladné a temné místo. Při správném skladování vydrží bez problémů až do další sezóny.

borůvkový džem

Také na borůvkový džem je zapotřebí 1000 g borůvek, ale recept lze pochopitelně udělat i z menší dávky. Kromě toho si připravíme 500 g želírovacího cukru 2:1 a 2 polévkové lžíce citrónové šťávy.

Očištěné a omyté borůvky nasypane do většího hrnce a trochu pomačkáme, aby pustily šťávu. Promícháme s želírovacím cukrem a citronovou šťávu. Za stálého míchání přivedeme k varu a zhruba 5 minut povaříme.

Horkým borůvkovým džemem plníme čisté zavařovací sklenice. Pevně zavíčkujeme a na několik minut otočíme dnem nahoru. Po úplném zchladnutí skladujeme na suchém a temném místě.

borůvkový sirup

Pro borůvkový sirup je charakteristická temně fialová barva, je krásně voňavý a skvěle chutná. Posloužit může třeba k vytvoření lákavého osvěžení pro hosty, lze ho přidat do domácích limonád, stejně jako do letních koktejlů.

Ingredience pro přípravu borůvkového sirupu jsou následující:

700 g borůvek, 1 200 ml vody, 1000 g cukru, 80 g kyseliny citronové a 1 balíček želírovacího prostředku 1:1.

Borůvky zbavíme nečistot a omyjeme. Vložíme do většího hrnce, přidáme vodu a kyselinu citronovou. Důkladně promícháme a několik

minut za stálého míchání povaříme. Poté propasírujeme přes plátýnko nebo husté síto tak, abychom získaly čistou šťávu.

Želírovací prostředek smícháme se 2 polévkovými lžícemi cukru. Borůvkovou šťávu opět přivedeme k varu, vsypeme nachystanou směs a zhruba po 1 až 2 minutách přisypeme také zbývající cukr. Vaříme přibližně 5 minut, nezapomeneme míchat.

Hotový borůvkový sirup plníme do čistých lahví, pevně zavíčkujeme. Po vychladnutí skladujeme na chladném, suchém a tmném místě.

Borůvková povidla

Povidla patří k tradičním českým ingrediencím.

Nejznámější a nejrozšířenější jsou švestková a hrušková povidla, ale rozhodně i ta vyrobená

z voňavých borůvek stojí za pozornost! Pokud je jednou vyzkoušíte, pravděpodobně se k nim budete opakovaně vracet.

Borůvková povidla lze připravit ze 1000 g borůvek a 500 g cukru. Stejně jako v předchozích receptech borůvky nejdříve probereme, odstraníme případné lístečky či další nečistoty. Opláchneme a nasypeme do hrnce s širším dnem. Borůvky několik minut předvaříme, aby pustily šťávu.

Takto připravené borůvky necháme až 24 hodin odležet. Druhý den přidáme cukr a na mírném plamenu povidla vaříme až do zhoustnutí. Ještě horkými povidly plníme čisté zavařovací sklenice. Ty pevně uzavřeme víčkem a na pár minut otočíme dnem nahoru.

Po vychladnutí skladujeme v chladu a temnu.

PŘEJEME DOBROU CHUŤ!!

Kvíz

*Cizími slovy vyjádřené povahové vlastnosti či projevy chování
nahradte výrazy v češtině.*

- 1) radikální
- 2) euforický
- 3) cholerický
- 4) primitivní
- 5) šarmantní
- 6) kreativní
- 7) melancholický
- 8) senzitivní
- 9) egoistický
- 10) tolerantní
- 11) skeptický
- 12) racionální
- 13) aktivní
- 14) optimistický
- 15) flegmatický
- 16) materialistický
- 17) harmonický

Křížovka

ACHIEVÉ, NÁJ, ASAR, AVO, ELO, PROM, LAMB	STÁVAT SE DUTÝM	ANGLIKY DOSÁHNOUT NĚČEHO	1. DÍL TAJENKY	SETNOUT	JEMENSKÁ LET. SPOL.	◆	KONČIT	HLEDAČ ZLATA	AFRICKÝ VELETOK	LIBYJSKÝ PRŮSMYK	UKAZOVACÍ ZÁJMENO
ČÁSTI KALHOT						DÁT ZA PRAVDU					
DOBŘÁ VŮLE						ÚSTNÍ VÝMĚSKY ANGLIKY OD					
NEHLUČNÍ					SŮL KYS. FTALOVÉ PŘEDLOŽKA S 2. PÁDEM						
LEKTORSKÉ MÍSTO									HOVOROVÝ SOUHLAS 2. DÍL TAJENKY		
PLATIDLO MACAA				DOVÁŽENÍ MAĎARSKÝ ŠACHISTA						OTEC (EXPR.)	ŽENSKÉ JMÉNO
DOGMA					ATRAPA AMERICKÝ FYZIK						
◆	AMERICKÝ FYZIK	LESNÍ SKŘÍTEK LATINSKY PROTO				ČESKÝ BÁSNÍK STARÉ ZÁJMENO					
LENOST							ZPÍVATI JM. SKLAD. KREJČÍHO				
NEMOCNIČNÍ ODDĚLENÍ				SPOJKA ŘEČI (HOVOR.)				SEKNOUT KRÉTSKÉ POHOŘÍ			
CHEM. ZN. HOŘČÍKU			INIC. TEN. NOVÁČKA CUKRÁŘSKÝ VÝROBEK			ZÁKLADNÍ ROZMĚR					
BODÁK						KOSOVSKE SÍDLO AMBALÁŽ				BÍLKOVINA V OVSVU	ČERTI
◆	RODNÝ KRAJ	TAŤKA (SLOV.) MODEL OPLU					ISLANDSKÉ SÍDLO PLOCHÝ PRÝMEK				
VĚNOVANÉ VĚCI					MEZ. KÓD BHŮTÁNU CHMYŘÍ			ADAMOVA ŽENA CETKA (ŘÍDCE)			
NĚMECKÝ VÝCHOD				KOLEGA PŘEDLOŽKA							
INIC. ZPĚV. TUČNÉHO			PLÁŠTĚNKA LIDOVÉ NOVINY								
VELKÉ VĚŽNÍ HODINY						MĚKKÁ KŮZE					
PUTOVÁNÍ						CHEM. ZN. ASTATU			ZÁPORKA		

Řešení

Kvíz:

- 1- rozhodný
- 2- pozitivně rozjařený
- 3- vznětlivý
- 4- jednoduchý
- 5- okouzlující
- 6- tvořivý
- 7- zádumčivý, smutný
- 8- citlivý
- 9- sobecký
- 10- snášenlivý
- 11- zpochybňující
- 12- rozumný
- 13- činný, výkonný
- 14- kladně smýšlející
- 15- lhostejný
- 16- zaměřený na hmotné statky
- 17- vyrovnaný

Křížovka:

POŠKOZENO ZEMĚTŘESENÍM

Seznam zdrojů

Srpen: <https://magazin.almacareer.com/cz/8-ceskych-pisnickek-ktete-reflektuji-praci-personalistu>;
https://cs.wikipedia.org/wiki/C%C3%ADsa%C5%99%C5%AFv_ peka%C5%99_%E2%80%93 Peka%C5%99%C5%AFv_ c%C3%A Dsa%C5%99; <https://www.patrola-slapeto.cz/tisk/tisk.php?id=6>

Pranostiky: <https://knihovna.obecmokre.cz/lidove-pranostiky>

Vtipy: www.fungate.cz, https://www.facebook.com/halina.bananova/?locale=cs_CZ, <https://www.tycico.cz/>,
<https://www.loupak.fun/vtipy/>, <https://emefka.sk/>

Výročí a regionální osobnosti: <https://www.knihovnatr.cz/cze/sluzby/vyroci-a-regionalni-osobnosti-srpen-2024/>

Křížovka: Křížovky s velkými písmeny/Nejkrásnější místa Evropy Ottovo nakladatelství, s. r. o. 2020; ISBN 978-80-7451-815-7

Kvíz: Zábava pro seniory 1 časopis pro smysluplné trávení času, Rubico, s.r.o.; ISSN 2788-3023, 2023

Ze světa zajímavostí: https://www.penize.cz/doprava/459291-vejtraska-embecko-tatra-avia-jak-se-vyznate-v-historii-ceskych-aut?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu#dop_ab_variant=0&dop_source_zone_name=hpfeed.sznhp.box

Z kuchyně: https://www.salviaparadise.cz/herbar-rostlin-boruvka-vaccinium-myrtillus-l-c-736_778.html;
<https://www.awashop.cz/boruvky-a-jejich-vyhody-pro-zdravi-p11216/>; <https://www.ekucharka.cz/clanek/312-4-bajecne-tipy-jak-zpracovat-boruvky-v-kuchyni>

Příběhy pro potěchu duše: <https://www.liter.cz/pohadkybajky-filozoficke-786483-cist>

Mezinárodní dny: <https://www.darkoviny.cz/vyznamne-a-vtipne-mezinarodni-dny>,
<https://www.toprecepty.cz/kalendar/2024-07/>